

13-6-39

ΩΔΕΙΟΝ ΑΘΗΝΩΝ

ΩΔΕΙΟΝ ΑΘΗΝΩΝ

1871

ΩΔΕΙΟΝ ΗΡΩΔΟΥ ΤΟΥ ΑΤΤΙΚΟΥ

ΤΡΙΤΗ 13 ΙΟΥΝΙΟΥ 1939, ὥραν 6.30 μ. μ. ἀκριβῶς

ΣΥΝΑΥΛΙΑ

ΤΗΣ ΣΥΜΦΩΝΙΚΗΣ ΟΡΧΗΣΤΡΑΣ
ΤΟΥ ΩΔΕΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ

1893 - 1939

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΤΗΣ ΟΡΧΗΣΤΡΑΣ

HERBERT VON KARAJAN

Μετά τήν ἔναρξιν τῆς συναυλίας ἡ εἴσοδος θά ἐπιτραπῇ μόνον κατά
τά διαλείμματα.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

1. *Συμφωνία εις Μι ύφ.* JOS. HAYDN

(Με τὸν ρολλισμὸν τοῦ τυμπάνου).

I. Adagio - Allegro con spirito

II. Andante

III. Menuetto

IV. Allegro con spirito

Ἡ Ὁρχήστρα.

2. *Vltava (Μολδαβίας). Συμφωνικὸν ποίημα* F. SMETANA

Ἡ Ὁρχήστρα.

3. *Συμφωνία ἀρ. 4, εις μι ἔλ.* JOH. BRAHMS

I. Allegro non troppo

II. Andante moderato

III. Allegro giocoso

IV. Allegro energico e passionato

Ἡ Ὁρχήστρα.

ΙΟΣ. ΗΑΥΔΝ

Συμφωνία τοῦ Λονδίνου ἄρ. 1 εἰς Μι ὕφ.

(Μὲ τὸν ρολλιμὸν τοῦ τυμπάνου).

Ἡ σήμερον ἐκτελουμένη Συμφωνία εἶναι ἀπὸ τὰς ὀρασιότερας καὶ πλέον ἀντιπροσωπευτικὰς τῆς τέχνης τοῦ Χάυδν. Ἀνήκει εἰς τὴν ὁμάδα τῶν ἐπονομαζομένων «12 Ἀγγλικῶν Συμφωνιῶν» τὰς ὁποίας συνέθεσε καὶ διηύθυνεν ὁ Χάυδν κατὰ τὰς συναυλίας τοῦ «Hannover - Square Room» τοῦ Λονδίνου, τὸ 1791. Ἡ Συμφωνία αὐτὴ μαζὶ μὲ τὰς 11 ἀδελφάς της ἀποτελεῖ, κατὰ τὸν Κρότσμαρ, τὴν «élite» τῆς συμφωνικῆς δημιουργίας τοῦ Χάυδν. Οἱ μεταγενέστεροι ἐπινόμασαν τὴν Συμφωνίαν εἰς Μι ὕφ., «Συμφωνίαν μὲ τὸν ρολλιμὸν τοῦ τυμπάνου» (Paukenwirbelsymphonie), διὰ τὴν συνεχρῆ ἐπάνοδοσ ἀνὰ ὄρισμένα μέτρα, ἐνὸς ρολλιμοῦ τῶν τυμπάνων, καὶ εἰδικότερον ἐπάνω εἰς 6 «κορῶνες» τοῦ πρώτου μέρους. Ἀξιοπαρατήρητον εἶναι ἐπίσης ὅτι ὁ Χάυδν μεταχειρίζεται διὰ πρώτην φοράν κλαρινέττα εἰς Συμφωνίαν του. Ἐπίσης αξιοπαρατήρητον εἶναι ὅτι ὁ συνθέτης, εἰς τὸ δεύτερον μέρος, ἐπάνω εἰς ἓνα ὥραϊον καὶ πλατὺ μελωδικὸν θέμα, κάμνει διαφόρους παραλλαγάς, εἰς τὴν πρώτην τῶν ὁποίων χρησιμοποιοεῖ βιολὶ σόλο, ἐνῶ εἰς τὴν δευτέραν, διὰ πρώτην φοράν παρὰ Χάυδν, ἀκούονται μόνον ὅλα τὰ πνευστὰ ὄργανα, συνοδεία τυμπάνων, ἐν εἰδὲ στρατιωτικῆς μουσικῆς. Τὸ τρίτον μέρος, τὸ Μενουέττο, ἐμφανίζεται μὲ σαφῆ χορευτικὸν χαρακτῆρα, ἐνῶ τὸ φινάλε εἶναι καταπληκτικὸν δεῖγμα ἀντιστικτικῆς δεξιότητιας, ἐνῶ ὡς πνεῦμα συγγενεῖε πολὺ μὲ Μότσαρτ.

FR. SMETANA

Vltava.

Τὸ 1874, ὁ Σμέτανα ἤρχισε τὴν σύνθεσιν ἐνὸς τεραστίου συμφωνικοῦ ποιήματος, εἰς ἕξ μέρη ὑπὸ τὸν γενικὸν τίτλον «Ἡ πατρίδα μου» (Ma Vlast). Ἡ σύνθεσις αὕτη ἤμπορεῖ νὰ θεωρηθῆ ὅτι ἀντιπροσωπεύει περισσότερο ἀπὸ κάθε ἄλλην τὴν ἐξαιρετικὴν ἰδιοφυΐαν τοῦ μουσουγοῦ, διότι εἶναι τεχνικώτατα γραμμένη, ἔχει ὥραϊα χρώ-

ματα, αναπτύσσεται κατά τρόπον προδίδοντα γράψιμον μεγάλου διδασκάλου και τελειώνει με ξεχωριστήν τέχνην. Τὸ ωραιότερον και περισσότερον παιζόμενον μέρος τοῦ μεγάλου αὐτοῦ συμφωνικοῦ ποιήματος εἶναι τὸ δεύτερον: *Vltava* (Μολδαύας), τὸ ὁποῖον με τὰς δροσεράς του ἀρμονίας, προσπαθεῖ νὰ ἀποδώσῃ τὴν μελαγχολικὴν ἐντύπωσιν πού πηγάζει ἀπὸ τὸν βραδὸν και ἐπιβλητικὸν ροῦν τῶν νερῶν τοῦ ἔθνικοῦ αὐτοῦ ποταμοῦ τῆς Βοημίας.

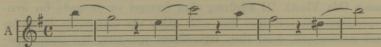
JOH. BRAHMS

Τετάρτη Συμφωνία.

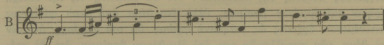
Ἡ *Τετάρτη Συμφωνία* τοῦ Μπράμς ἐθεωρήθη ὑπὸ πολλῶν ὡς τὸ χαρακτηριστικώτερον μνημεῖον τῆς τέχνης τοῦ συνθέτου.

Ἐπερατώθη κατὰ τὸ θέρος τοῦ 1885. Τὸ χειρόγραφον ὀλίγον εἰσέφερε νὰ ἀπολεσθῇ εἰς κάποιαν πυρκαϊάν πού ἐξεργάγη εἰς τὴν κατοικίαν τοῦ συνθέτου. Μερικοὶ φίλοι προστρέξαντες ἐν βίᾳ, ἔσωσαν τὰ πολυτίμητα χειρόγραφα. Τὸν Ὀκτώβριον τοῦ 1885 ὁ Μπράμς ἔφερε τὸ νέον του ἔργον εἰς τὸν Χάιν φὸν Μπύλω ὁ ὁποῖος ἀμέσως ἤρχισε τὰς δοκιμάς. Ὁ συνθέτης ἐφοβεῖτο πολὺ τὴν ὑποδοχὴν πού θὰ ἔκαμνε τὸ κοινὸν εἰς ἓνα ἔργον τόσον αὐστηροῦ χαρακτῆρος. Ἀλλὰ τὴν 25 Ὀκτωβρίου 1885, ἡ πρώτη ἐκτέλεσις ἐπροκάλεσεν ἀληθῆ ἐνθουσιασμόν τὸ τρίτον μέρος ἐπανελήφθη και ἡ ὅλη Συμφωνία ἐτελείωσε μέσα εἰς τὰ γενικά χειροκροτήματα. Εἶναι ἀληθὲς ὅτι ἡ συναυλία εἶχε δοθῇ εἰς τὸ Μάϊνινγκεν, δηλαδὴ εἰς ἱερὸν ἀφιερωμένον εἰς τὴν λατρείαν τοῦ Μπράμς.

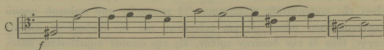
Τὸ πρῶτον μέρος τῆς Τετάρτης Συμφωνίας φέρει τὸν προσδιορισμὸν ἀγωγῆς: *Allegro ma non troppo*, τοῦ ὁποῖου θὰ ἔπρεπε νὰ ὑποσημειωθῇ τὸ *non troppo* κατὰ τὴν δικαίαν παρατήρησιν τοῦ Hugo Riemann. *Non allegro* θὰ ἦτο ἴσως ἀκριβέστερον. Ἐνα θέμα εἰς *mi Elasson* (ἐλεγειακὴ τονικότης), διακοπτόμενον ἀπὸ τέταρτα ἀνὰ δύο μέτρα (συνήθης ρυθμὸς εἰς τὸν Μπράμς), κλαίει σὰν μία προσεσχητὴ ἀπελπισίας, διὰ νὰ ἐπαναληφθῇ μετ' ὀλίγον εἰς ὀγδόας, ἀλληλοδιαδόχως ἀπὸ τὰ πρῶτα και τὰ δεύτερα βιολία.

“Ένα θέμα φανφάρας, εισαγόμενον ἀπὸ τὰ «ξύλινα» πνευστὰ καὶ τὰ κόρνα, διακόπτει τὰς πρώτας αὐτὰς μελαγχολικὰς ἐντυπώσεις :

καὶ συνεπάγεται μίαν ὀραίαν μελωδίαν εἰς τὰ βιολοντσέλλα :

Μία φράσις ὁμως μὲ παρεστιγμένα, πηγάζουσα ἀπὸ τὸ θέμα Β, φαίνεται νὰ ἐπαναφέρῃ μετ’ ὀλίγον τὴν ἀνησυχίαν ἢ ὅποια θὰ κυριαρχήσῃ εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ πρώτου τούτου μέρους.

Τὸ δεύτερον μέρος εἶναι ἐν *Andante moderato* εἰς *μῦ μείζον* τοῦ ὁποίου τὸ κύριον θέμα ἐκτίθεται ἤδη ἐξ ἀρχῆς ἀπὸ δύο κόρνα καὶ μερικὰ «ξύλινα». Τὸ θέμα αὐτὸ ἀναπτύσσεται, γινόμενον ἀφετηρία νέας μελωδίας ἐκτελουμένης ὑπὸ τοῦ εὐθυάλου, ἐπάνω δὲ εἰς μίαν συνοδείαν εἰς τὴν ὁποίαν ἡ χοῆσις τοῦ *ρε* καὶ τοῦ *δο* ἀναίρεσις προσδίδει ἀρχαϊκὸν χαρακτήρα. Ἐνα δεύτερον θέμα, συνοδευόμενον ἀντιστικτικῶς ὑπὸ τῶν βιολίων, ἐμφανίζεται εἰς τὰ βιολοντσέλλα καὶ ἡ διπλῆ ἐκθεσις τῶν δύο τούτων ἰδεῶν μὲ τὴν ἀπαραίτητον *coda*, ἀποτελοῦν τὸ ὕλικὸν τοῦ δευτέρου μέρους.

Τὸ τρίτον μέρος εἶναι *Σκέρτσο* εἰς ρυθμὸν διμερῆ, ἀρχίζον μὲ ἓνα *tutti* ἐκθέτον ἀρρενωπὸν θέμα εἰς *δο μείζον*. Μία δευτέρα εὐχάριστος φράσις, χαρακτικῆς ἀπλοῦ λαϊκοῦ τραγουδιοῦ καὶ μὲ γλυκὰ χρώματα ἀποτελεῖ ἀντίθεσιν πρὸς τὴν πρώτην ἐκρηξιν τῆς ἀδόλου χαρᾶς. Μερικὰ τμήματα τῶν θεμάτων τοῦ πρώτου μέρους θὰ ἀναμιχθοῦν εἰς τὴν ἀνάπτυξιν καὶ μία ρυθμικὴ ἀλλαγὴ τῆς δευτέρας ἰδέας τοῦ *σκέρτσο* θὰ ὑπενθυμίσῃ ταυτοχρόνως τὸ θέμα Β τοῦ πρώτου μέρους.

Τὸ *Finale* εἶναι μιὰ *chaconne* μὲ τριάκοντα δύο παραλλαγὰς. Ὡς γνωστὸν ἡ *chaconne*, ὀλίγον διάφορος τῆς *passacaglia*, εἶναι παλαιὸς χορὸς, ἡ μορφή δὲ αὐτῆς ἐχρησίμωσεν ὡς πλαίσιον πολλῶν ἔργων ἐνοργάνου μουσικῆς: εἶναι σειρά παραλλαγῶν ἐπὶ «ἐμμόνου βασίμου» (*basso ostinato*) ὁκτὼ τὸ πολὺ μέτρων, ρυθμοῦ τριμεροῦς καὶ βραδείας ἀγωγῆς· καὶ ὅλος ὁ κόσμος ἔχει ζωντανὴν εἰς τὴν μνή-

μην του τὴν περίφημον chaconne τοῦ Ἰω. Σ. Μπαχ διὰ μόνον βιολίον (σονάτα εἰς ρε ἔλ). Ὁ Μπαχ μεταβάλλει ὀλίγον τοὺς παραδεγεμένους κανόνας τῆς chaconne : δὲν θὰ ἐπιμείνῃ εἰς τὴν συνεχῆ χρῆσιν τοῦ ἑμμόνου βασίμου, ἀλλὰ ἓνα θέμα ἀπὸ ὀκτώ φθόγγους ἐκτιθέμενον ἀρχικῶς ὡς μελωδικὴ φράσις θὰ τοῦ παράσχη ὅτε μὲν τὸ θέμα τῶν παραλλαγῶν του ἐπὶ ἐλευθέρων βασίμων, ὅτε δὲ στήριγμα ἑμμόνου βασίμου διὰ ἐλευθέρων μελωδικῶν ἐμπνεύσεις. Ἡ προσδιοριζομένη ἀγωγή: Allegro energico appassionato $\frac{3}{4}$, δὲν εἶναι τῆς πραγματικῆς chaconne. Ὁ χαρακτήρ τοῦ παλαιοῦ χοροῦ ἐπανευρίσκεται μόνον εἰς τὴν ἑνδεκάτην καὶ τὴν δωδεκάτην παραλλαγὴν, ἰδίᾳ δὲ τὴν δεκάτην τρίτην, εἰς τὴν ὁποίαν σημειώνεται καλύτερα ὁ ρυθμὸς καὶ ὅπου ἡ χρῆσις τῶν τρομπονίων καὶ τῶν βαρουαίων, συνοδευόμενων ἀπὸ ἑλαφρὰ ἀρπίασματα τῶν βιολοντσέλλων καὶ τῶν βιολιών, ὑπενθυμίζει παλαιὰς ἐνορχηστρώσεις. Τὸ τελευταῖον τοῦτο μέρος ἀποδεικνύει τὴν προτίμησιν τοῦ Μπαχ διὰ τὰς ἀρχαϊκὰς μορφὰς τῆς ἐνοργάνου μουσικῆς καὶ τοῦ παρέχει τὴν εὐκαιρίαν νὰ ἀναπτύξῃ ὅλην του τὴν δεξιότηγιάν ὡς πολυφωνιστοῦ.

ΤΙΜΑΙ ΕΙΣΙΤΗΡΙΩΝ

Κερκίδες Β. Γ. Δ.	Σειραί 1 - 10	Δρχ. 100
» Α. Ε.	» 1 - 10	» 75
» Β. Γ. Δ.	» 11 - 18	» 75
» Α. Ε.	» 11 - 18	» 30

Τὰ εἰσιτήρια προπωλοῦνται εἰς τὸ Περίπερον τοῦ Βασιλικῆς Θεάτρου, ὁδὸς Σταδίου (παραπλευρῶς τοῦ Ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν) καθημερινῶς 10 - 1 π. μ. καὶ 4 - 8 μ. μ., Τηλέφ. 32-260. Τὴν ἡμέραν τῆς Συναυλίας καὶ ἀπὸ ὥρας 4 μ. μ. θὰ πωληθοῦν εἰς τὸ Ὡδεῖον Ἡρώδου τοῦ Ἀττικοῦ.

ΤΙΜΗ ΑΝΑΛΥΤΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΔΡΧ. 5

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

